

Protocol Medicijnverstrekking en Medisch handelen op school

Mei 2018

Stichting Alterius

Inhoudsopgave

	Paginanummer
Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen	3
1. Soorten medische handelingen op school	4
2. Medicijnverstrekking en medisch handelen	5
2.1 De leerling wordt ziek op school	5
2.2 Het verstrekken van medicijnen op verzoek	6
2.3 Het opbergen van medicijnen op school	7
2.4 Het verrichten van medische handelingen	7
3. Praktische uitvoering van het medicijnprotocol	7
 Bijlage 1: Verklaring: <i>Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek</i>	
 Bijlage 2: registratieformulier toedienen medicatie op school	
 Bijlage 3: Behandelprotocol epilepsie leerlingen	

Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen

Leraren worden regelmatig geconfronteerd op school met leerlingen die klagen over pijn. Deze is meestal met eenvoudige middelen te verhelpen, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet. Ook krijgt de schoolleiding in de praktijk steeds vaker het verzoek van ouder(s)/verzorger(s) om hun kind de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. Het geven van sondevoeding of het geven van een injectie zijn handelingen die vallen onder de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG). Deze wet regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. Dit protocol hanteert als uitgangspunt dat aan onderwijspersoneel geen handelingen mogen worden voorgelegd welke gerelateerd zijn aan de Wet BIG.

Voor de leesbaarheid van het protocol wordt hierna gesproken over ouders wanneer er ouder(s) en verzorger(s) bedoeld worden.

Bekwaamheid en aansprakelijkheid van diegene die medische handelingen verricht:

Het uitvoeren van medische handelingen op school brengt risico's met zich mee, ook op juridisch gebied. Voor het geven van medicatie en het uitvoeren van een medische handeling moet diegene over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leraren en schoolleiding hebben deze vereiste bekwaamheid niet en kunnen aansprakelijk worden gesteld als er fouten worden gemaakt bij het verrichten van deze handelingen. Voor het huidige protocol medicijnverstrekking en medisch handelen op school is gebruik gemaakt van protocollen van de GGD en de PO-raad.

Stichting Alterius neemt het standpunt in dat medische handelingen - de zogenaamde voorbehouden handelingen, die onder de Wet BIG vallen - dienen te worden uitgevoerd door een arts of verpleegkundige of een andere bevoegde instantie. Uitgangspunt daarbij is dus dat dit niet wordt uitgevoerd door onderwijspersoneel.

Er kunnen drie situaties worden onderscheiden:

- De leerling wordt ziek op school;
- Het verstrekken van medicijnen op verzoek;
- Medische handelingen.

De eerste situatie laat de school en de leraar geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de leraar moet direct bepalen hoe hij moet handelen. Bij de tweede en derde situatie kan de schoolleiding kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling. Voor de individuele leraar geldt dat van hem niet mag worden gevraagd om medische handelingen te verrichten in het kader van de Wet BIG.

1. Soorten medische handelingen op school

Wettelijke regels

De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De Wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel.

Voorbehouden handelingen (handelingen die onaanvaardbare risico's voor de gezondheid van een persoon met zich mee kunnen brengen als ze door een onbevoegde of ondeskundige worden uitgevoerd) mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen kunnen deze medische handelingen alleen worden verricht in opdracht van een arts op grond van artikel 35 Wet BIG. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten. Uitgangspunt van dit protocol is dat onderwijspersoneel niet wordt gemachtigd door artsen om zelfstandig medische handelingen te verrichten in het kader van de Wet BIG.

Handelingen waarvoor de Wet BIG niet geldt

Bijvoorbeeld het geven van medicijnen, variërend van een paracetamol of andere medicijnen zoals gedragsregulerende medicatie of het behandelen van een insectenbeet met bijvoorbeeld azaron, etc.

Handelingen waarvoor de Wet BIG wel geldt

Bijvoorbeeld het geven van injecties en het toedienen van sondevoeding. Deze mogen slechts worden uitgevoerd door artsen en verpleegkundigen. Het delegeren van het verrichten van deze handelingen aan leerkrachten is niet mogelijk op basis van dit protocol en tevens onwenselijk uit oogpunt van mogelijke risico's ten aanzien van (civielrechtelijke) aansprakelijkheid.

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen, neem dan direct contact op met de huisarts en/of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie direct 112. Zorg ervoor dat alle relevante gegevens van het kind binnen handbereik zijn, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van het kind. Meld verder bij welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

De Wet BIG is niet van toepassing indien er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen.

2. Medicijnverstrekking en medisch handelen

De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van medische handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Leraren begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn. Met het oog op de gezondheid van het kind is het van groot belang dat zij in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Zij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Op basis van de vorige paragraaf is onderwijspersoneel niet gemachtigd om Wet BIG-gerelateerde handelingen te verrichten.

Leraren en schoolleiding moeten zich realiseren dat zij voor medische handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden wanneer zij fouten maken of zich vergissen.

2.1 De leerling wordt ziek op school

Indien een leerling ziek wordt of een ongeluk krijgt op school moet de leraar direct bepalen hoe hij moet handelen. Het komt voor dat een leerling 's morgens gezond op school komt en tijdens de schooltijd last krijgt van hoofd-, buik- of oorpijn. Ook kan een leerling bijvoorbeeld gestoken worden door een insect. Een leerkracht verstrekt nooit zonder toestemming van de ouders paracetamol. Wel verzorgt de leerkracht een insectenbeet of smeert zonnebrandcrème zonder toestemming van de ouders.

Over het algemeen is een leerkracht niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootste mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een zieke leerling naar huis moet. De leerkracht zal, in geval van ziekte, altijd contact op moeten nemen met de ouders om te overleggen wat er dient te gebeuren (is er iemand thuis om de leerling op te vangen, wordt de leerling gehaald, moet hij/zij naar de huisarts, etc. (zie bijlage 2).

Ook wanneer een leerkracht inschat dat de leerling met een eenvoudig middel geholpen kan worden, is het gewenst om eerst contact te zoeken met de ouders/verzorgers om toestemming te vragen. Het is aan de school om te beslissen of zij pijnstillers verstrekken. Wordt hiertoe besloten dan is het van belang om hier een goede registratie van bij te houden, zodat een leerling geen overdosering krijgt.

Problematisch is het wanneer de ouders of hun vertegenwoordigers niet te bereiken zijn. De leerling kan dan niet naar huis gestuurd worden totdat daar toezicht is. Ook kunnen medicijnen niet zonder toestemming van de ouders verstrekt worden. Oudere leerlingen hebben echter ook een beslissingsbevoegdheid. In de Wet Geneeskundige BehandelingsOvereenkomst worden leerlingen qua beslissingbevoegdheid als volgt ingedeeld:

- Tot 12 jaar: ouders of voogd beslissen. Aan jonge leerlingen moet wel op een begrijpelijke manier worden verteld wat er met hen gaat gebeuren.
- 12 tot 16 jaar: zowel ouders als leerling moeten toestemming geven. De mening van de leerling is in principe doorslaggevend.
- Vanaf 16 jaar: de leerling is beslissingsbevoegd. De ouders krijgen ook geen informatie over hun kind, als deze daar geen toestemming voor geeft.

De leraar kan, wanneer ouders niet te bereiken zijn, na overleg met een collega besluiten om zelf een eenvoudig middel te geven. Daarnaast moet hij inschatten of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden. Zo kan bijvoorbeeld een

ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft dan zaak het kind voortdurend te observeren.

Raadpleeg bij twijfel altijd een (huis)arts. Dit geldt met name wanneer de pijn blijft of de situatie verergert.

Enkele zaken waarop gelet moet worden:

- Toename van pijn;
- Misselijkheid;
- Verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen);
- Verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur) en
- Verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid).

2.2 Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens lesuren. Te denken valt bijvoorbeeld aan gedragsregulerende medicatie, puffes voor astma, antibiotica, of zetpillen bij toevallen (een aanval van epilepsie). Ouders kunnen aan schoolleiding en leerkracht vragen deze middelen te verstrekken. Schriftelijke toestemming van de ouders is hierbij noodzakelijk (zie bijlage 1). Onderwijspersoneel kan hier alleen medewerking aan verlenen als er geen BIG-geregistreerde handelingen zijn vereist ten aanzien van het verstrekken van medicijnen op verzoek. Een arts dient bij twijfel door de ouders te worden geraadpleegd. Als ouders dit nalaten kan het medicijn aan de leerling niet worden verstrekt.

Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

Leg daarom schriftelijk vast om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat moet gebeuren. Leg verder de periode vast waarin de medicijnen moeten worden verstrekt. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leraren verwachten opdat zij op hun beurt weer precies weten wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn. Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school.

Enkele praktische adviezen:

- Neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind;
- Lees de bijsluiter goed zodat de eventuele bijwerkingen van het medicijn bekend zijn;
- Als een kind niet goed op een medicijn reageert of als er onverhoopt toch een fout is gemaakt bij het toedienen van een medicijn, bel dan direct ouders/verzorgers en de huisarts of specialist in het ziekenhuis;
- Bel bij een ernstige situatie direct 112;
- Zorg er altijd voor dat alle relevante gegevens binnen handbereik zijn, zoals naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist, de medicatie die is toegediend, welke reacties het kind vertoont en eventueel welke fout gemaakt is.

2.3 Het opbergen van medicijnen op school

Het bewaren van medicijnen op school moet tot een minimum worden beperkt. De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor het beheer in de klas.

Uitgangspunten hiervoor zijn als volgt te formuleren:

- De medicijnen dienen in een afgesloten bureaulade (koelkast indien dit nodig is) te worden bewaard in een afgesloten medicatiekist;
- Per leerling dient er een registratieformulier aanwezig te zijn over de medicatie waarop de omvang van de medicatie en de wijze waarop het medicijn moet worden ingenomen. Deze lijst wordt bewaard in de medicatiekist en dient dagelijks te worden afgetekend na toedienen van de medicatie.

2.4 Het verrichten van medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind/jeugdige of een kind/jeugdige met een bepaalde beperking zoveel mogelijk gewoon naar school gaat.

De uitvoering van BIG-geregistreerde handelingen op basis van dit protocol dient plaats te vinden via een arts/verpleegkundige of ouders/verzorgers. Zij zijn BIG geregistreerd en/of bevoegd om deze handelingen te verrichten. Hoofdstuk 3 geeft de beleidsregels aan welke van toepassing zijn bij de praktische uitvoering van het medicijnprotocol.

3 Praktische uitvoering van het medicijnprotocol

Stichting Alterius heeft een duidelijk beleid met betrekking tot het geven en bewaren van medicatie tijdens schooltijd.

- Ouders vullen elk jaar een toestemmingsverklaring in (zie bijlage 1) waarin zij toestemming geven voor het verstrekken van medicatie op school. Uitgangspunt daarbij is dat er **geen** sprake is van een BIG-geregistreerde handeling. Bij twijfel dient een arts uitsluitel te geven op verzoek van de ouders. Het medicijn hoeft niet te worden toegediend zolang deze informatie niet is verstrekt.
- Eventuele wijzigingen in de medicatie dienen door de ouders aan de leerkracht te worden doorgegeven. De leerkracht neemt de wijziging op in een nieuw registratieformulier.
- De medicatie wordt opgeborgen in een medicatiekist en deze wordt in een afgesloten kast/lade bewaard.
- Elk kind heeft een eigen medicijndoosje waarop duidelijk naam van de leerling, naam van de medicatie, dag en tijdstip waarop medicatie gegeven dient te worden, vermeld staan.
- Bij incidenten wordt medicatie (bv pijnstiller) gegeven na telefonisch contact met ouders.

Hoe te handelen bij niet gegeven medicatie:

- De medicatie is thuis niet gegeven: de leerkracht overlegt met ouders wat te doen.
- De medicatie is op school niet gegeven: de leerkracht neemt contact op met de ouders en overlegt wat te doen.

Toestemmingsverklaring medicijnverstrekking

Op verzoek van ouders/verzorgers worden de volgende medicijnen, die niet vallen onder de Wet BIG, op school toegediend.

Ondergetekende geeft toestemming aan de Buitenhof voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam leerling:

Geboortedatum:

Naam ouder(s)/verzorgers):.....

Naam specialist:

De medicijnen zijn nodig voor het volgende:

.....

Naam van het medicijn:

Wijze van toedienen:.....

Wijze van bewaren:

Medicijn dient dagelijks thuis of op school te worden toegediend op onderstaande tijden:

..... uur Dosering: (thuis/school*)

..... uur (thuis/school*)

..... uur (thuis/school*)

..... uur (thuis/school*)

**Omcirkelen wat van toepassing is*

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

.....

Indien van toepassing bij verschillende medicijnen:

Naam

medicijn:.....

Wijze van toedienen

Wijze van bewaren:

Medicijn dient dagelijks thuis of op school te worden toegediend op onderstaande tijden:

..... uur Dosering: (thuis/school*)

..... uur (thuis/school*)

..... uur (thuis/school*)

..... uur (thuis/school*)

**Omcirkelen wat van toepassing is*

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

.....

Ondergetekende, ouder(s)/verzorger(s) van genoemde leerling, geeft/geven hiermee aan
Stichting Alterius toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

Datum:

Datum:

Plaats:

Plaats:

Naam ouder/verzorger 1:

Naam ouder/verzorger 2:

.....

.....

Handtekening:

Handtekening:

.....

.....

Naam leerling (indien 12 jaar of ouder)

.....

Handtekening:

.....

Verklaring: Toestemming tot handelwijze voor als de leerling ziek wordt op school

Het kan voorkomen dat uw kind tijdens het verblijf op school ziek wordt, zich verwondt, door een insect gestoken wordt etc. Ter inschatting van de CvB/MT wordt er contact opgenomen met de ouders/verzorgers. Bij geen gehoor zal de leraar een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is met een 'eenvoudige' pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Ondergetekende gaat wel/niet* akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam leerling:

Geboortedatum:

Adres:

Postcode en plaats:

Naam ouder(s)/verzorger(s):

Telefoon thuis:

Telefoon werk:

Naam huisarts:

Telefoon huisarts:

Te waarschuwen persoon, indien ouder(s)/verzorger(s) niet te bereiken zijn:

Naam:

Telefoon thuis:

Telefoon werk:

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:
(Indien van toepassing, vul dan de naam van het product in)

Medicijnen:

Ontsmettingsmiddelen:.....

Zalf/gel (bv tegen insectenbeten):.....

.....

Pleisters:

Overige:.....

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn:

.....

.....

.....

.....

U dient veranderingen zo spoedig mogelijk door te geven aan de leerkracht!

Ondergetekende naam:

Ouder/verzorger van:

Plaats:

Datum:

Handtekening:

Bijlage 2:

Registratieformulier medicatiegebruik:

Naam leerling:

Geboortedatum:

Klas:

Leerkracht:

Naam medicijn:

Vorm: tabletten/ dragées/ druppels/ anders:

Dosering:

Tijdstip toedienen:

Hoeveelheid:

Aangeleverde medicatie:

Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:
Datum:	Hoeveelheid:	In voorraad:

Bij gewijzigde medicatie zal een nieuw registratieformulier worden ingevuld. Het oude registratieformulier wordt bewaard in het papieren dossier van de leerling.

Paraaf van leerkracht bij toedienen medicatie:

	Maandag		Dinsdag		Woensdag		Donderdag		Vrijdag	
	morgen	middag	morgen	middag	morgen	middag	morgen	middag	morgen	middag
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Week										
Opmerkingen:										

Aanvalsprotocol epilepsie-leerlingen

Naam leerling:

Geb. datum: - - (dd-mm-jj)

pasfoto

leerling

Vorm epilepsie:

Frequentie en aard van de aanvallen:

Soort aanvallen:/ Aanvalsverschijnselen:

Frequentie:

Handelen leerkracht bij aanval:

Medicatie: Het toedienen van de noodmedicatie gebeurt door <u>Plaats van bewaren noodmedicatie (<i>naam medicijn</i>):</u>
Waarschuwen: Groep: tel. Anderen:
Opvang andere leerlingen:
Afspraken: <u>Gymnastiek</u> : <u>Zwemmen:</u> <u>Speciale gelegenheden:</u> <u>(praktijkvakken zoals koken, techniek:</u>
Ouders:

Datum: - - (dd-mm-jj)

Handtekening ouders:

Handtekening school: